

Σαμοθράκη: θα αποφασίσουμε επιτέλους να προχωρήσουμε;

Οι αριθμοί, τα κακώς κείμενα και μια επένδυση που μπορεί να αλλάξει τα δεδομένα

Μια επένδυση που δεν έχουμε την πολυτέλεια να απορρίψουμε με συνθήματα

Στο Δημοτικό Συμβούλιο έρχεται προς συζήτηση αίτημα παραχώρησης έκτασης για μια επένδυση μεγέθους που το νησί δεν έχει συνηθίσει: camping και glamping δυναμικότητας έως 2.000 ατόμων μαζί με πολιτιστικό χώρο, με δηλωμένο στόχο περίπου 20.000 αφίξεις τον χρόνο. Δεν σημαίνει ότι 20.000 αφίξεις της επένδυσης θα γίνουν αυτομάτως 20.000 καθαρές νέες αποβιβάσεις. Δείχνει όμως την προοπτική μιας πρωτοβουλίας ικανής, αν πετύχει, να δημιουργήσει πραγματική νέα ζήτηση.

Ζήτηση που θα αφορά εστιατόρια, μεταφορές, τοπικά προϊόντα, δραστηριότητες, υπηρεσίες, ακτοπλοία και νέες θέσεις εργασίας.

Γι' αυτό η συγκεκριμένη επένδυση δεν πρέπει να αντιμετωπιστεί φοβικά. Πρέπει να στηριχθεί ουσιαστικά, εφόσον φυσικά πληροί τους νόμιμους περιβαλλοντικούς, πολεοδομικούς και τεχνικούς όρους.

Οι αριθμοί

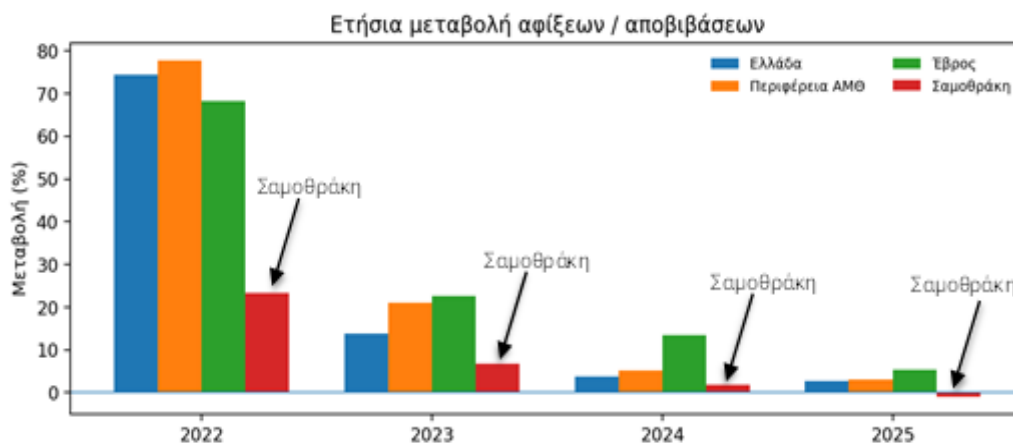
Στη Σαμοθράκη φέτος ήρθαν λίγοι περισσότεροι επισκέπτες από πέρυσι, όπως προκύπτει από προσωρινά και ανεπίσημα στοιχεία. Η επιτυχία όμως δεν κρίνεται από αυτό, αλλά από το αν το νησί συμμετέχει στην ανάπτυξη μιας τουριστικής αγοράς που γύρω του μεγαλώνει πολύ ταχύτερα. Οι αριθμοί της ΕΛΣΤΑΤ δεν αφήνουν χώρο για αυταπάτες.

Το 2022 οι αποβιβάσεις στη Σαμοθράκη αυξήθηκαν κατά 23,3%, όταν οι αφίξεις σε καταλύματα όλης της χώρας αυξήθηκαν κατά 74,4%, 77,8% στην Περιφέρεια ΑΜΘ και 68,2% στον Έβρο. Το 2023 η Σαμοθράκη κινήθηκε στο 6,7%, έναντι 13,9%, 21% και 22,7% αντίστοιχα. Το 2024 η απόσταση έγινε ακόμη μεγαλύτερη: 1,8% στη Σαμοθράκη έναντι 13,5% στον Έβρο. Το 2025 οι αποβιβάσεις μειώθηκαν κατά 1%. Το τελευταίο ποσοστό μπορεί να είναι συγκυριακό. Παρόλα αυτά το συμπέρασμα είναι ότι ενώ η τουριστική αγορά μεγαλώνει, η Σαμοθράκη μεγαλώνει υστερεί σημαντικά.

Τα βασικά στοιχεία της περιόδου 2021-2025 (πηγή: ΕΛΣΤΑΤ)

Έτος	Αποβιbasθέντες		Αφίξεις σε όλα τα τουριστικά καταλύματα		
	Αποβιβάσεις Σαμοθράκης	Μεταβολή	Χώρα μεταβολή	ΑΜΘ μεταβολή	Έβρος μεταβολή
2021	65.313				
2022	80.535	23,3%	74,4%	77,8%	68,2%
2023	85.949	6,7%	13,9%	21,0%	22,7%
2024	87.507	1,8%	3,8%	5,2%	13,5%
2025	86.622	-1,0%	2,8%	3,0%	5,4%

Σημείωση: τα μεγέθη δεν είναι απολύτως ομοειδή: για τη Σαμοθράκη χρησιμοποιούνται αποβιβάσεις επιβατών, ενώ για χώρα, ΑΜΘ και Έβρο αφίξεις σε καταλύματα. Δεν συγκρίνουμε λοιπόν ακριβώς το ίδιο μέγεθος, αλλά η απόκλιση των τάσεων παραμένει ένα σοβαρό καμπαράκι. Εξάλλου ο «τουρισμός» στο νησί δεν περιορίζεται στις αφίξεις στα καταλύματα.

Δεν φτάνει μόνο οι αριθμοί. Φτωχαίνει το ίδιο το τουριστικό προϊόν

Οι βάρρες, ο Παράδεισος, ο Φονιάς και άλλες μοναδικές περιοχές δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται σαν χώροι χωρίς κανόνες. Η ανεξέλεγκτη κατασκήνωση και τα ανθρώπινα απορρίμματα στο βουνό, οι φωτιές μέσα στο καλοκαίρι, τα παράνομα ολονύκτια πάρτι δίπλα σε σπίτια και καταλύματα, το παρεμπόριο, η ελλιπής καθαριότητα και η ανεπαρκής σήμανση δεν είναι η «εναλλακτική φυσιογνωμία» της Σαμοθράκης, είναι εικόνες ανομίας και εγκατάλειψης. Ο επισκέπτης αγοράζει μια συνολική εμπειρία. Όταν αυτή η εμπειρία φτωχαίνει, φτωχαίνει και ο προορισμός.

Την ίδια ώρα, αναπτυξιακοί πόροι όπως τα Θερμά Λουτρά και ο Πλατανότοπος Πλατιάς παραμένουν αναξιοποίητοι, σημαντικές επενδύσεις εγκαταλείπονται και η ακτοπλοϊκή σύνδεση εξακολουθεί να περιορίζει τις δυνατότητες του νησιού. Έτσι δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος: λιγότερη ανάπτυξη, μικρότερη αγορά, λιγότερες επιχειρήσεις, φτωχότερο προϊόν και τελικά ακόμη μικρότερη ανάπτυξη.

Ποια «φυσιογνωμία» θέλουμε τελικά να διατηρήσουμε;

Κάθε φορά που εμφανίζεται μια νέα πρόταση, ακούμε ότι κινδυνεύει η «φυσιογνωμία της Σαμοθράκης». Ας είμαστε ξεκάθαροι: η φυσιογνωμία που αξίζει να προστατεύσουμε είναι το βουνό, τα νερά, τα δάση, οι βάθρες, η ιστορία, το Ιερό των Μεγάλων Θεών, οι οικισμοί, η τοπική παραγωγή, ο ιδιαίτερος χαρακτήρας του τόπου. Δεν είναι η ανομία, η εγκατάλειψη, η έλλειψη υποδομών και η λογική «έτσι είμαστε εδώ». Αν κάτι αλλοιώνει σήμερα τη Σαμοθράκη, δεν είναι μια οργανωμένη επένδυση που ακόμη δεν έγινε. Είναι όσα ανεχόμαστε επί χρόνια.

Νερό, βόσκηση, Natura, δρόμος, πάρτι: πραγματικά ζητήματα ή βολικά άλλοθι;

«Δεν έχει νερό». Τότε ας λύσουμε το ζήτημα της υδροδότησης. Αν κάθε έλλειψη υποδομής γίνεται λόγος για να μην έρθει ποτέ μια επένδυση, τότε η Σαμοθράκη καταδικάζεται να μην αποκτήσει ποτέ ούτε τις υποδομές ούτε την οικονομική δραστηριότητα που χρειάζεται. Η ανεπάρκεια δεν μπορεί να είναι μόνιμη αναπτυξιακή πολιτική.

«Υπάρχουν εκτάσεις που χρησιμοποιούνται από κτηνοτρόφους». Η κτηνοτροφία είναι σημαντική και πρέπει να προστατεύεται. Αλλά αν υπάρχουν εναλλακτικές κοντινές εκτάσεις, η δυνατότητα μετακίνησης πρέπει να εξεταστεί. Η σημερινή χρήση γης δεν είναι αιώνια και αμετακίνητη.

«Είναι Natura». Η Natura δεν είναι μαγική λέξη που απαγορεύει αυτομάτως κάθε δραστηριότητα. Αν η επένδυση δεν επιτρέπεται στη συγκεκριμένη θέση, αυτό πρέπει να προκύψει από το θεσμικό πλαίσιο και τις αρμόδιες αρχές. Αν επιτρέπεται υπό όρους, οι όροι πρέπει να τηρηθούν αυστηρά. Αυτό είναι προστασία του περιβάλλοντος. Παρεμπιπτόντως στο Άγκιστρο η Natura επιτρέπει όλες τις τουριστικές επιχειρήσεις (και τα camping) ανεξαρτήτως δυναμικότητας.

«Και ο δρόμος προς τον Κήπο;». Αν ένας δρόμος παραμένει προβληματικός πάνω από μία δεκαετία, αυτό αποτελεί λόγο να απαιτήσουμε επιτέλους την αποκατάστασή του, όχι λόγο να απορρίψουμε μια επένδυση. Διαφορετικά φτάνουμε στο παράλογο: πρώτα αποτυγχάνουμε να λύσουμε ένα πρόβλημα και μετά χρησιμοποιούμε την ίδια μας την αποτυχία ως επιχείρημα για να μη γίνει οτιδήποτε άλλο.

«Το νησί των πάρτι: Η Σαμοθράκη θα ταυτιστεί με την ηλεκτρονική μουσική και τα πάρτι». Η επένδυση προβλέπει πολιτιστικό χώρο για συναυλίες Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών, θεατρικές παραστάσεις και άλλες εκδηλώσεις όλο το καλοκαίρι. Και εδώ υπάρχει μια κραυγαλέα αντίφαση: μας ενοχλεί η προοπτική οργανωμένων εκδηλώσεων σε αδειοδοτημένο χώρο, αλλά έχουμε μάθει να ανεχόμαστε ανεξέλεγκτα ολονύκτια πάρτι και παρεμπόριο μέσα στη φύση και δίπλα σε κατοικίες. Το πρώτο μπορεί να έχει κανόνες, ωράρια και ευθύνη. Το δεύτερο είναι ακριβώς ένα από τα προβλήματα που υποτίθεται ότι θέλουμε να λύσουμε.

Η Σαμοθράκη πρέπει να επιλέξει

Η επένδυση δεν χρειάζεται λευκή επιταγή, ούτε φυσικά κάποιος ζητάει κάτι τέτοιο.

Χρειάζεται αυστηρούς όρους, έλεγχο και πλήρη συμμόρφωση με τη νομοθεσία. Την Νομιμότητα φυσικά την εξετάζουν οι αρμόδιες υπηρεσίες και όχι το Δημοτικό Συμβούλιο στο προκαταρκτικό στάδιο της παραχώρησης της έκτασης.

Χρειάζεται μια τοπική κοινωνία και ένα Δημοτικό Συμβούλιο που θα πάψει να θεωρεί την ακινησία ασφαλή επιλογή, γιατί η ακινησία έχει ήδη αποτέλεσμα και το βλέπουμε. Το τουριστικό προϊόν φτωχαίνει, επιχειρήσεις χάνονται, υποδομές χρονίζουν και η Σαμοθράκη αναπτύσσεται πολύ πιο αργά από την αγορά γύρω της.

Αν θέλουμε να προστατεύσουμε τη Σαμοθράκη, ας προστατεύσουμε ό,τι πραγματικά αξίζει: το περιβάλλον, την ιστορία, την ποιότητα ζωής, την τοπική παραγωγή και τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της. Και ας αλλάξουμε ό,τι την κρατά καθλωμένη: την ανοχή στην ανομία, την εγκατάλειψη των υποδομών και την αντίληψη ότι κάθε σοβαρή επένδυση είναι εξ ορισμού απειλή. Οι νόμοι της φύσης είναι αμείλικτοι. Ό,τι δεν εξελίσσεται, σταδιακά φθίνει, χάνει τη δυναμική του και συρρικνώνεται.

Για το ΔΣ του Συλλόγου

Τουριστικών Καταλυμάτων Σαμοθράκης

Τριαντάφυλλος Μαματσόπουλος

Πρόεδρος Δ.Σ.